No 2 / 2026

Laita lehti talteen

OHTAKONTTI

Savusaunan
pihan avajaiset
la 24.10.2026 klo 15.00

Pikkujoulusaunomiset
pe 4.12.2026 klo 18.00

Koillis-Tuusniemen kyläyhdistys ry

www.koillistuusniemi.blogspot.fi

SAVUSAUNAN TAIKAA JA INSPIRAATIOIDEN LÄHTEITÄ

Menneen kesän aikana suomalainen savusaunakulttuuri on noussut näkyvästi esiin monissa yhteyksissä. Viimeisimpänä huomionosoituksena **Arkkitehtuurin Finlandia-palkinto** Vantaan Kuusijärven savusaunoille.

Palkinnosta päätti Eurooppa-tutkija **Timo Miettinen**. Perustelusanoissaan hän ihasteli Kuusijärven savusaunojen saunomiskokemusta ja rakennusten luontosuhdetta. Miettinen löysi kokonaisuudesta mm. japanilaishenkisen kylpylän rauhaa.

Rakennuksissa käytetyt materiaalit ja niiden käsittely sekä kohteen tekninen toteutus saivat häneltä kiitosta. Aivan selvästi aistii tutkijan tulleen syvälliseen savusaunauskoon, ellei sitä ole jo aiemmin ollut.

Kuva: cafekuusjarvi.fi

Vantaalla käynti/pysähtyminen rajoittuu yleensä lentokentän palvelujen käyttöön. Savusaunan huomionosoituksen myötä, ainakin allekirjoittaneelle, tuli toinen syy pysähtyä etelän syrjäseudulla.

Vaikka palkinnossa korostetaan saunakompleksin arkkitehtuuria, taustalta löytyy savusaunan vahva henkinen ulottuvuus ja saunakokemuksen omintakeinen hienous. Tästä puolesta saamme nauttia kylällämme osa-aikaisesti aikaa viettävän journalisti **Joanna Sinclair**in tekstin kautta **finland.fi**- verkkopalvelussa.

Suomen ulkoministeriön ylläpitämällä, Suomea kansainvälisesti esittelevällä sivustolla, kerrotaan saunan merkityksestä suomalaisille yleisesti ja erityisesti savusaunakulttuuristamme.

Ja kuinka ollakaan, meidän oma savusaunamme pääsi esimerkkikohteeksi. Kiitos saamastamme näkyvyydestä kuuluu Joannalle! Kiitos!

Käykäähän kurkistamassa porttaalia, jos ette ole vielä käyneet.

Alla kuvakaappaus portaalista.

SYRJÄINEN SUOMALAINEN SAVUSAUNA HOUKUTTELEE KÄVIJÖITÄ LÄHELTÄ JA KAUKAA

Harvat kokemukset ovat yhtä syvästi rentouttavia kuin perinteinen suomalainen savusauna. Tällä Itä-Suomessa on uskollisia vieraita, jotka saapuvat jalkaisin, veneellä ja jopa vesitasolla.

Kaavinkosken sauna tarjoaa pehmeät ja lempeät löylyt.
Kuva: Joanna Sinclair

Jokavuotista suomalaisen saunan päivää vietettiin ja saunarauha julistettiin kesäkuun alkupuolella Jämsän saunakylässä. Meiltä piipahti pieni iskuryhmä todistamassa tapahtumaa ja osallistumassa monipuoliseen savusaunatarjontaan.

Saunakylän kahdestakymmenestäviidestä savusaunasta yhdeksäntoista odotti lämpimänä runsaslukuista saunojajoukkoa. Ainakin yksi matkamme jäsenistä kävi testaamassa kaikkien saunojen löylyt.

Jämsän saunat edustavat savusaunan historiaa Suomessa. Käytössä olleita saunoja on siirretty ja entisöity saunakylässä käytettäviksi lähinnä keskisen Suomen ja Savon alueelta. Muun muassa Kaavilta siirrettyjä rakennuksia löytyy neljä kappaletta.

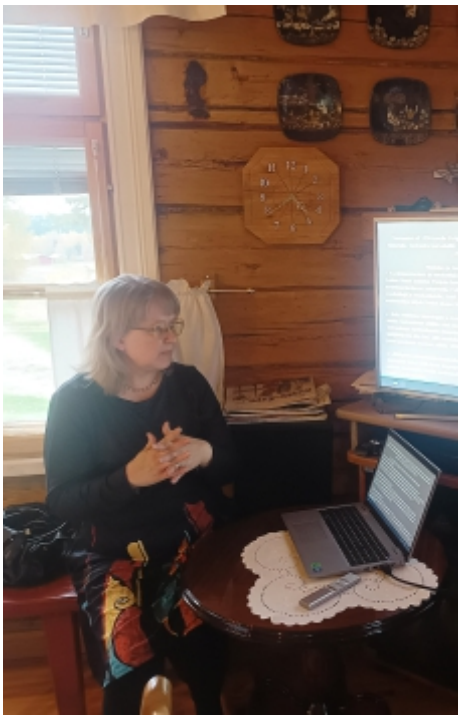
Kokemuksena retki painui mielen sopukoihin. Opintoretki onnistui odotusten mukaisesti. Millaisia käytännön konkreettisia uusia oppeja tai ideoita oman savusauna-alueemme kehittämiseksi tai jatkosuunnitteluun saimme, jää vielä nähtäväksi. Vanha totuus kuitenkin pitää paikkansa.

Kehittämistyö ei lopu koskaan!

Hyvää syksyn jatkoa ja Slava Ukraini.

Matti Rahunen

SERKKUTAPAAMINEN ANTTILASSA 3.10.2026

Yläkuvassa Pirjo Nissinen. Alakuvassa vasemmalta oikealle Pauli Puurunen, Tiina Hyvönen (os. Nissinen), Leena Evertson (os. Voutilainen).

Lauantaina 3.10. Anttilan tuvassa oli niin sanotusti tunkua, sillä reilun kymmenen vuoden odottamisen jälkeen oli se päivä, jolloin serkkutapaaminen tapahtui. Paikalle oli kokoontunut 23 henkilöä, joista osalla oli toisiinsa nähden suora sukulaisuussuhde. Paikalle oli saavuttu eteläistä Suomea myöten, olihan kyseessä ainutlaatuinen tapahtuma.

Paikalle kokoontuneiden serkkujen yhdistävinä esivanhempina toimivat Ohtaanniemen Lammasnotkossa asuneet **Ananias Voutilainen** ja **Hilma Voutilainen (os. Nissinen)** sekä edellisten sisarukset.

Serkkutapaamisen koollekutsujana toimi **Ritva Puurunen** ja hän emännöi päivän erinomaisen hienosti. Ruoka oli maittavaa ja ruokaseura suulasta, mikäs sen parempaa. Tasainen puheensorina ja nauru täytti tuvan vanhojen tuttujen vaihtaessa kuulumisia ja muistellessa menneitä. **Risto Voutilainen** oli koostanut Voutilaisen suvun vanhoista valokuvista esityksen, joka elävöitti visuaalisesti päivää. Päivän päätteeksi **Pirjo Nissinen** kertoi Nissisen suvun alkuvaiheista sekä esitteli Ohtaanniemen Nissisten selvitetyn ja päivitetyn sukupuun.

Mitä pidempi aika kuluu, sitä hankalammaksi muuttuu suvun vaiheiden selvittäminen ja tarinoiden ja tapahtumien tallentaminen. Ihmisten ikääntyessä ja poisnukkuessa kaikki se tieto, mikä heillä on, on menetetty ikuisiksi ajoiksi. Siksi olisikin tärkeää välittää suullista tietoa sukulaisista ja suvun tapahtumista nuoremmille polville ja säilyttää se, mitä vielä jäljellä on.

Kuvissa on ihmisiä, joita kukaan ei enää tunnista ja tarinoissa paikkoja, joita ei enää ole. Niin kauan kuin muistamme, niin kauan he säilyvät.

Tällaiselle kokoontumiselle oli ilmiselvästi tarvetta ja toivotaan, ettei seuraavaa kertaa tarvitse odottaa kymmentä vuotta…

Isot kiitokset Ritvalle!

Kuvat ja teksti: **Mika Nissinen**

SAVUSAUNAN PIHA PESI KASVONSA

Savusaunamme uudisrakennuksen piha on ollut suunnittelun kohteena parin vuoden ajan. Tänä aikana haimme saunan käyttäjiltä ja kyläläisiltä kehittämisideoita kokoontumisten yhteydessä ja vapaamuotoisissa keskusteluissa. Johtokunnan kesken olemme keskustelleet eri vaihtoehdoista ja suunnitteluamme innosti Pohjois-Savon kehittyvät kylät- projektin vetäjä **Stefan Lecler**. Hänen kauttaan saimme myös rahoitustukea suunnitteluun.

Viimein tämän vuoden keväällä pääsimme sanoista tekoihin. Yleinen kyläkokous tämän vuoden keväällä antoi valtuudet viedä pihan rakennushanke toteutukseen. Rakentamissuunnitelmalle päädyttiin hakemaan rahoitustukea Kalakukko ry:ltä, josta saimme myönteisen päätöksen toukokuun lopulla.

Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 17 400 euroa. Avustusta saatiin 65% kustannuksista. Loppu rahoituksesta katetaan talkootyöllä ja kyläyhdistyksen rahallisella panostuksella.

Projektin julkinen kuvaus: Hankkeessa kyläyhdistyksen omistuksessa olevan savusaunan ja pirtin ympäristö rakennetaan viihtyisäksi toimintaympäristöksi. Investointi mahdollistaa uusien yhteisöllisten tapahtumien järjestämisen. Hankkeella monipuolistetaan savusaunan käytettävyyttä ja lisätään yhteisöllisyyttä. Hankkeessa luodaan ympäristöystävällinen kohtaamisalue saunaympäristössä vieraileville. Savusaunan ympäristöinvestoinnissa kohderyhmänä ja hyödynsaajina ovat savusaunan ja pirtin käyttäjät kyläyhdistyksen toiminta-alueella ja lähikunnissa.

Tämä kohde on saanut EU:n maaseuturahoitusta

Hankkeen nimi: Savusaunan piha

Hankkeen toteuttaja: Koillis-Tuusniemen kyläyhdistys ry

Hankkeessa savusaunan piha-alueesta rakennetaan viihtyisä oleskeluympäristö.

LEADER

Euroopan unionin osarahoittama

RAKENTAMISEN VAIHEET, KUVAT PUHUKOOT PUOLESTAAN

Piharakennustyö aloitettiin kesän yleisten saunojen järjestämisen jälkeen elokuussa. Liikkeelle lähdettiin poistamalla entinen laatoitus pihalta. Työ tehtiin talkoilla. Kivet siirrettiin talteen odottamaan uudelleenasennusta pohjatöiden jälkeen.

Kyläyhdistys palkkasi Seppo Hallikaisen työntekijäksi toteuttamaan pihaprojektia. Yhdistys hankki tarvittavat rakennusmateriaalit ja Seppo aloitti työt reippaasti pihatalkoiden jälkeen. Sähkötyöt ostettiin Koillis-Savon Kiinteistöpalveluilta.

Sähkötöitä varten suojaputket upotettiin pihan ”pohjalle” ja pihan perusmuotoilun jälkeen päästiin levittämään suodatinkangas ja murskeet.

Seuraavassa vaiheessa käynnistyi muurien rakentaminen ja pihalaattojen asennus.

Muurien reunoille istutettiin monipuolinen kasvisto. Kasveina Tuoksukurjenpolvi, Tuivio ja Kaukaasian maksaruoho sekä Kelta-, Panniinan-, Pensas-, ja Keijuangervoja.

Pihaprojektin loppusuoraa meneillään. Kiitos Seppo!

KANAVAANARI ON EDELLEEN KAIKKIEN KAVERI

Kesä vaihtui syksyyn ja Konttimäen kanavaanarit kaahailee edelleen. Koko kesä on mennyt pihan päällä ja paikkaa on vaihdettu parin päivän välein. Aina on menty sinne missä ruoho on vihreämpää. Ei kuitenkaan siitä, missä aita on matalin saatikka sen taakse, vaan visusti omalla pihalla pidättäytyen.

Liikuteltava kanatarha ja kanala osoittautuivat kestotestissä erinomaiseksi ratkaisuksi jo pelkästään helppouden vuoksi. Ainoa siivottava kohde on kanala ja sekin hoituu alta minuutin aikayksikön. Siivoustarve on joka toinen päivä ja homma ei hartioita halkaise eikä hikeä helmeilytä. Kaksi kertaa on pitänyt menneellä ajokaudella pyörän kiinnitys kiristää, muuten selvittiin ilman teknisiä murheita. Ruokinta- ja vesikulhot vaihtuivat tuotekehitysosaston työn tuloksena aikalailla aikaisessa vaiheessa katosta roikkuviin malleihin. Eipähän tarvinnut enää kuppeja kolistella ja kaadella pitkin pihoja kanavaanareiden kulkiessa kohti seuraavaa leiripaikkaa.

Itse reissupoppoo tottui hetimiten liikkuvaan elämäntapaan ja oppi kuinka homma toimii. Kun kanalan oviluukku sulkeutuu, niin koko kananelikko siirtyy paalupaikalle ulkoilutarhan päätyyn odottamaan liikkeellelähtöä. Myöhemmin ruutulipun heilahtaessa samainen nelikko on jo täydessä touhussa kuopimassa maata ja etsimässä evästä. Tälläinen liikkuva ja alituiseen paikkaa vaihtava tarha mahdollistaa kanoille luontaisen ja lajinomaisen toiminnan. Vapaasti pihalla ulkoilevat kanat voisivat toimia toki samoin ainakin siihen saakka, kun jokin muu eläinkunnan edustaja tilaa ”kanaa tuoreena”.

Mitä muuta kanoillemme kuuluu? No hyvin pyyhkii ja pyllistää eli muna per kana per päivä on ollut tuottopuolella tahtina ja tuloksena. Ja kun ruoka maistaa niin kokokin kasvaa. Keväällä kanat mahtuivat M-koon höyhenpukuun, mutta nyt pitää olla jo ällää tai jopa äksällää päälle. Munien koko on samalla kasvanut keväästä arviolta neljänneksen ja maku on edelleen mitä maistuvin. Luomulähiruokaa päivän termein.

Kanavaanarit reissuavat vielä siihen saakka, kunnes on aika vaihtaa nastarenkaat. Silloin kanavaanareiden kalusto laitetaan tukevasti talviteloille ja kanakvartetti muuttaa etelän lämpimän auringon alle. Todellisuudessa muutetaan Pajumäkeen ja lämpölampun alle kanakolhoosista vuokrattuun lomaosakkeeseen. No etelään kuitenkin.

Mutta keväällä takaisin ja kohti uusia seikkailuja!

Teksti ja kuvat: **Mika Nissinen**

PORUKALLA TUUSNIEMELLE KALAAN

Jos meidän kalaporukalta kysyy, saa yksimielisen vastauksen: Tuusniemi on loistava kalareissukohde.

Mahdoton muistaa, kuka asiaa alun perin ehdotti, mutta 24 vuotta sitten lähdimme yhdessä kalaan: **Tommi**, **Arno**, **Masi** ja minä. Olimme silloin nuoria miehiä ja kaikki Nokian leivissä ATK-hommissa. Sen verran hauskaa meillä oli, että siitä lähtien kalareissu on toteutettu samalla porukalla aina kahdesti vuodessa: keväällä huhti-toukokuun tienoilla ja syksyisin syys-lokakuun vaihteessa.

Ensimmäiset kymmenkunta vuotta kalastimme Saaristomerellä Nauvossa, myöhemmin kohteeksi vakiintui Lohjanjärvi. Lohjan kalaseuran jäsenenä sain vuokrata siellä seuran mökkiä sopuhintaan. Aika askeettinen se oli, mutta kyllä siinä nukkui.

Tätä nykyä reissumme suuntaavat Tuusniemelle. Hankimme vaimon kanssa pari vuotta sitten Koillis-Tuusniemeltä Kaavinjärven rannasta kaksi mökkiä, yhden omaan käyttöön ja toisen lomailijoille vuokrattavaksi. Sehän tarkoitti tietysti sitä, että kalaporukkamme majoitusolot paranivat kertaheitolla melkoisesti. Ja voi veljet, kyllä Tuusniemellä kelpaa kalastaa.

Ensinnäkin maisemat ovat huikeita. Rikkaveden puolella on niin kauniin karuja kivikkorantoja, että siellä pääsee samanlaiseen erämaatunnelmaan kuin lapsuuteni maisemissa Lapissa. Ja jos vertaa kalareissuihin Saaristomerellä ja Lohjanjärvellä, niin täällä pääsee vielä lähemmäs koskematonta luontoa. On nähty hirviä, kalasääskiä ja metsäkanalintuja. Yksi porukasta väitti nähneensä ahmankin, mutta se saattoi olla kalajuttu.

Isoin ero täällä verrattuna eteläisen Suomen kalastuskohteisiin on hiljaisuus. Saattaa joku satunnainen verkonlaskija tulla vastaan, mutta voi mennä koko kalastuspäiväkin niin, ettei vesillä törmää kehenkään.

Toki paikallisiakin näkee, jahka malttaa rantautua. Eväät syömme aina Kaavinkosken savusaunan kupeessa. Siellä on hauska törmätä ihmisiin. Savolaiset ovat niin mukavaa porukkaa, että aina pääsee vaihtamaan muutaman sanasen, asiasta tai asian vierestä.

Kiertopalkintona jättiuistin

Kalareissut toteutamme aina samalla kaavalla. Meillä on kaksi venekuntaa: toisessa Tommi ja Arno, toisessa Masi ja minä. Eihän sitä mies voi päämäärättä kalastaa,

Vasemmalta Masi, Tommi, Marko ja Arno.

,joten meillä on kisa. Suurimman kalan saanut voittaa himoitun kiertopalkinnon: jättikokoisen 75 cm pitkän Rapalan uistimen, joka tuotiin miesmuisti sitten amerikantuliaisina työmatkalta.

Kisa kestää koko viikonlopun ja siinä on kiveen hakatut säännöt. Hauen kerroin on 1, kuhan 3, ahvenen 5 ja taimenen 7. Kukaan meistä ei tosin ole koskaan saanut taimenta, joten sitä odotellessa…

Tänä syksynä kalastimme Tuusniemen seudulla 1.–4.10. torstaista sunnuntaihin. Kalastuskisan voitti Masi, joka nappasi vaapulla mittakuhan Heposaaren itäpuolelta. Voittosaalis paistettiin iltapalaksi foliossa mökkipihamme grillikodassa. Hyvää oli! (Tommikin sai palan, vaikka oli vienyt jollain edellisellä reissulla oman voittokuhansa kotiin syötäväksi.)

Nuorempana pelattiin kalastuspäivien jälkeen korttia aamuneljään asti, ja silti viimeistään aamukahdeksalta oltiin taas kalassa. Nyt, kun porukkamme seniori on 60-vuotias ja minäkin nuorimmaisena 50 täyttänyt, taisimme olla nukkumassa joka ilta jo kymmeneltä.

Seuraava reissu on jo sovittu. Huhtikuussa 2027 kalastetaan taas, Tuusniemellä tietysti.

Teksti: **Marko Salonen**

Masi, kalakilpailun voittaja.

SEINÄVUOREN RETKEILYALUETTA KEHUTAAN

Menneen kesän investoinnit Seinävuorella ja retkeilyreitillä Kaavinkoskelle saavat varauksettomat kiitokset käyttäjiltä. Syksyinen gallup lokakuun toiselta viikolta vahvistaa kuvan Seinävuoresta hyvin hoidettuna ja siistinä käyntikohteena.

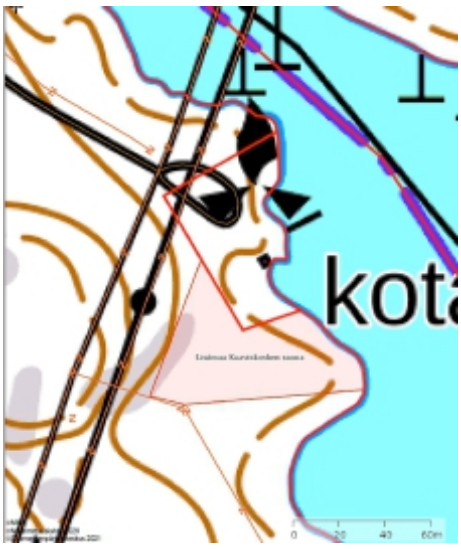
Kesä sujui edellisten vuosien tavoin erittäin vilkkaana ja palaute kävijöiltä mairittelee, kertoo **Tuula Miettinen**, joka vastaa Koillis-Tuusniemen kyläyhdistyksen puolesta alalaavun ympäristön ja näköalapaikan siisteydestä. Ylälaavua huoltaa **Smolanderin Lea**.

Seinävuorella huoltorakennus sai alkukesästä uuden vesikaton, invaluiska rakentui ja laavujen tulisijat uudistettiin. Ison laavun penkki korjattiin. Vaellusreitillä viitoitukset saatiin erinomaiseen kuntoon. Kunnan vapaa-aikatoimi organisoi investoinnit. Käytännön rakentajina **Kervisen Tomi**n lisäksi touhusivat teknisen toimen rakentajat ja **Mäkijärven Metsämiehet ry**:n talkoolaiset.

Tampereelta saapunut seurue kiittelee Seinävuoren retkeilyaluetta. Neljäs oikealta Tuula Miettinen.

MAANOSTO SUOJA-ALUEEKSI SAVUSAUNALLE

Toukokuussa kuluvaa vuotta saimme tietoomme, että Tornator Oy aikoo hakata kuusimetsän aukeaksi savusaunan välittömästä läheisyydestä. Jos hakkuu toteutuisi hakkuusuunnitelman mukaisesti, maisemat muuttuisivat dramaattisesti. Ja mikä huolestuttavinta, muutoksen suunta olisi negatiivinen. Muistamme, että savusauna sijaitsee kunnan omistaman vuokratontin takanurkassa, hakkuu-uhan alla olevan metsän kupeessa.

Kyläyhdistyksen johtokunta kokoontui kesäkuun alussa pohtimaan tilannetta ja päätti esittää Tuusniemen kunnalle, josko sen olisi mahdollista ostaa Tornatorilta metsäinen maa-alue savusaunamme naapurista. Noin 3 000 neliömetrin alue turvaisi saunan ympäristön puustoisena.

Keskustelu kunnanhallituksen puheenjohtajan **Heikki Smolander**in ja kunnanjohtaja **Timo Kiviluoma**n kanssa johti ostoajatuksemme käsittelyyn kunnanhallituksessa. Päätös oli myönteinen ja kunnanjohtaja sai valtuudet jatkoneuvotteluun Tornatorin kanssa. Kesälomien jälkeen kaupanteko eteni hyvää vauhtia ja kunnanhallitus päätyi esittämään valtuustolle maa-alueen ostoa Tuusniemen kunnalle. Syyskuun lopulla kunnanvaltuusto sinetöi yksimielisesti kaupan oheisen kartan mukaisesti.

Koillis-Tuusniemen kyläyhdistys esittää parhaimmat kiitokset Tuusniemen kunnalle ymmärtävästä ja kannustavasta kylän kehittämistyöstä.

HIRVIPEIJAISET

Mäkijärven Metsämiehet ry
Hirvipaisti la 31.10.2026 klo 12
Mäkimaja, Mäkimajantie 36, 71200 Tuusniemi

Kannen kuva: Matti Rahunen.
Taitto: Matti Rahunen ja Feelwood Oy.
Paino: Feelwood Oy, Tuusniemi, 2026.